

(א) מגילה כ: (ג) מכלתא דרבי פ' זא פסחים סח: מגילה כ: (ג) נעי' תוס' זבחים י"ז: ד"ה להדקדוק (ד) [מענית ב:ג,] (ה) [נעי' תוס' לקמן כ"א, ד"ה יהיה תוס' טוטה לג: ד"ה ורבי (ו) לקמן (ז) ו' כלס פ"א מ"ה נעים פ"ד מ"ג, (ח) ח"כ פ' אמר ימות עד: (ט) עין גיטת הגאונים בספר המאור, (י) [פ"א ה"א,] (יא) [לקמן ע"ג,] (יב) [נעי' תוס' זבחים כ"ג, ד"ה אמר תוס' מנחת ג"ג, ד"ה הכל א'.

—

הגהות הב"ח

(ה) גמ' דמני דערבי' ברישא:

—

גליון הש"ס

בפתני' בדי הירחיק עי' מוס' פסחים ק"ב ע"ב ד"ה אמר רבא:

בתוס' מברך ב' בדי להתפן להבריחה ב' ב' עי' ומוס' לקמן ד ע"ב ד"ה דלדרי' ומוס' כ"ז ע"ב ד"ה והלפתא ובמגילה כג ע"א מוס' ד"ה כיון: בהגהות מוהר"ב אהר אהר בלח הבל' וע"ע גיטין ל"ד ע"ב מוס' ד"ה אלמנה:

—

מוסף רש"י

השלמה לרש"י מדפוס שו"צניו דכפרה לא מעכבא. ומהלכה שנהיהתה מליה בקרין גרין וז' וזה וילמד ומוצע ארן כפרתן מעכבתן אלא משנה שמשג ללל פ"א קרניו נלמדת מיר מותר ללול מוטה: (א) רבא השמש וטהר. ואמר יאלמ מן הקדשים מומקטין להא' קרא בלחלת תרומה נתקבת יבמות פרק הערל (עד: דלמרינן הסם עגל ועלה אוכל משהו הירבי משמו אוכל מתרומה הניח כפרתו אוכל בקדשים: ביבאת השמש. שקיעת המטה: והאי וטהר טהר ירוא. והכי אמר קרא לכתשקט עממה ויפטר יוסם וטהר את מן חללו ג' עלום שנקיה. למתי דהיינו אלא הכוכבים לפי זמנן שקיעת אורה מהלך חמשה מילין דלמרינן כפתיסין (כ"ג) ואמר יאלמ מן הקדשים: עד כאן השלמה

עדי סוף האשמורה הראשונה. שלשת תלפי הלילה קריין אשמויות, וזמנן אינ לפי השללה תלפי לכתשקט ש"י על מנלפי תלפי כת מתי כח כללשם תלפי, כח קרני אשמויה (שמות יד כ"ג). דברי ר' אליעזר. דלית ליה בשכבך כל זמן שניג אלס עוקטין ילפי וזלככי וז מקדש חס מלמח, דודאי כל שעמנו לשון ככר שכב יסין (לקמן ז' ובניו י"ח). עדי שיעלה עמוד השחר. דמשמע ליה משכב כל זמן שניג אלס עוקטין, ויס ככלל הוה כל הלילה (לקמן ד'). הקטור חלבים ואבירים. שניין כל הלילה כדכתיב (ויקרא ז') על מוקדש על המזבח כל הלילה (ויפסחים ח"ג). טהר ירוא. לומר צטל לו (שבת צ"ה).

—

רב ניסים גאון

גמ' ובא השמש וטהר ביאת שמשו מעכבתו מלאכול בתרומה. מבלל דהאי דתבב רחמנא (ויקרא י"ב) ואמר יאלמ מן הקדשים אינו מיוחד אלא בתרומה בלבד אלא דבר שהוא

למעלה הימנה מן הקדשים אינו מותר לטמא לאוכלו לאחר ביאת השמש בלבד אלא אסור הוא כל אותה הלילה לאכול בקדשים עד שיעה יזיבא כפרתו ואז יחא מותר בקדשים ואיתא מפרשא במסכת יבמות בפי הערל (דף ע"ג) והכי אמרי הא דתנן בטל ועלה אוכל במעשר הגרים שמשו אוכל בתרומה הביא כפרתו אוכל בקדשים מנלן אמר רבא אמר רב חסדא ג' קראי כתיבי כתיב (ויקרא י"ב) לא יאכל מן הקדשים כי אם רחץ בשור במים תלה הדבר ברוחי' בלבד וכתי' (שם) ובא השמש וטהר [ואמר יאלמ מן הקדשים] תלה הדבר גם בביאת אור השמש והיא שעת יציאת הכוכבים וכתיב (שם י"א) וכפר עליה הכהן וטהרה תלה במירו' הטהר' גם בהקרבת קרבן ואלו המקראות היו רגאין כסותורין זה את זה ולפי שאי אפשר להיות דברי הכתובין סותרין זה את זה כי כלם נכוחים למבין התיקין לנו קדמונינו פירושים והעמידו לנו כל אחד ואחד מאלו המקראות דבר שהוא מיוחד לו ואמרו הא כיצד כאן למעשר כאן לתרומה כאן לקדשים הפסוק הראשון שחלה בו הדבר ברוחיה בלבד הוא מיוחד למעשר והפסוק השני שהצרכי לביאת השמש הוא מיוחד לתרומה אבל קדשי המזבח אין מותר לו לאכלן אלא א"כ דבאי הכפרה שהוא מתחייב בה ואז תהי כפרתו גמורה כדכתיב וכפר עליה הכהן וטהרה: ואני אפשר לך עיקר גורל שלמדנו ברוחניו ז"ל כי אלו הג' דברים המעשר והתרומה והקדשים כל אחד ואחד יש לו תירון ויש בו חומרת שהיא מיוחדת לו וזוהי חבוי' ואע"פ ששלשלתן קראן המזבח קדשים. המעשר כבר נאמר בו (דברים כ"ג) בערתי הקדש מן הבית ויש בו חומרת שאין מותר לאכלו חוץ לחומת ירושלים אלא חייבין בהן בעליו לשאת אותה לשם ולאכלו שם כדכתיב (שם י"ב) לא תוכל לאכול למעשר כי אם לפני ה': אלהיך תאכלנו וכתיב (שם) והבאתם שמה. ודבר שאין יכול להביאו למקדש פודהו בשווי' (מאחרים) ואם רצה ליתלו לעצמו יש עליו לתת שומתו ומוסיף חומש כדכתיב (ויקרא כ"ג) ואם גאל יגאל איש מעשעו וכו' והיו דמיו שמורין אצלו עד עת עלותו לולג מעלתו עמו לירושלים ומוציאו לשם במאכל ובמשהה כדכתיב (דברים י"ד) ונתתם בכסף [וגו'] ונתתה הכסף בכל אשר תאהו נפשך. וחייב להתרות עליו כדכתיב בפרשת כי תכלה לעשר (שם כ"ג) ואמרת לפני ה': אלהיך ופמורש בספרי (פרשת כי תבא) ואמרת בכל לשון לפני ה': אלהיך זה ורדיו מעשר ואסור לאונן

מאימתי פרק ראשון ברכות

מאימתי קורין את שמע צערבין. משעה שהכהנים נכנסים לאכול בתרומתן. כהנים שנטמאו ועבדו והעריצ שמען והגיע עתם לאכול בתרומה: **עד סוף האשמורה הראשונה.** שלש הלילה כדמפרש בגמ' (דף ג.). ומשמע ואליך עבר זמן דלא מקרי

מו זמן שכיבה ולא קרינן ציה בשכבך ומקמי הכי נמי לאו זמן שכיבה לפיכך קורא קודם לכן לא יאל' ידי חובתו. אם כן למה קורין אותה ציה הכנסת כדי לעמוד בתפלה מתוך דברי מורה והכי תניא צבריימא צברכות ירושלמי'. ולפיכך חובה עלינו לקרומה משתחשך. ובקריאת פרשה ראשונה שלדס קורא על מטתו יאל': **עד שיענה עמוד השחר.** שכל הלילה קרוי זמן שכיבה:

הקטר חלבים ואזרים. של קרבנות שמרק דמן ציזס: **מזוסן.** להעלות כל הלילה ואינן נפסלים בלינה עד שיעלה עמוד השחר והן למטה מן המזבח דכתיבי לא ילין לזכר (שמות לה): **חלבים.** של כל קרבנות: **אזרים.** של עולה: **וכל הנאכלים ליום אחד.** כגון חטאת ואשם וכצבי עגרת ומנחות **ותודה: מזוסן.** זמן אכילתן: **עד שיענה עמוד השחר.** והוא מצילן להיות נותר דכתיבי בתודה לא יניח ממנו עד צקר (ויקרא ז) וכלס מתודה ילמדו: **אס כן למה אמרו חכמים עד חלות.** בקריאת שמע ובאכילת קדשים: **כדי להרחיק אדם מן העצירה.** אסרוס בצרילה קודם זמנן כדי שלא יצא וכללן לאחר עמוד השחר ויחמיצו כרת וכן בקריאת שמע לזרו את האלס שלא יאמר יש לי עוד שהות ובזמן כך יעלה עמוד השחר ועצר לו הזמן.

והקטר חלבים דקתני הכא לא אמרו צו חכמים עד חלות כלל ולא קנט להו הכא אלא להודיע שכל דבר הנוגה צלילה כשר כל הלילה והכי נמי תנן בצרק שני דמגילה (דף כ:): כל הלילה כשר לקצית העומר והקטור חלבים ואזרים: **גמ' הינא קאי** מהיכא קא סליק דתנא ציה חוצת קריאת שמע שהתחיל לשאול כאן זמן הקריאה: **אקרא קאי.** ושם נלמד חוצת הקריאה: **ואיצט"א.** הא דתנא ערבין צרישא יליף מצרייתו של עולם: **והדר תנא בשחריט.** מואמתי קורין את שמע ששחריט י: **משעה אלא הכוכבים.** שהוא גמר ציאת השמש כדיליף לקמן (עמוד ז): דילמא

השמש וטהר יביאת שמשו מעכבתו מלאכול בתרומה והאין כפרתו מעכבתו מלאכול בתרומה. **דהאי ובא השמש ביאת השמש והאי וטהר טהר יומא**

הוי מנלי של שנת צערב שנת ומסתמא גס היה קורא קריאת שמע. מכל אותן תרלוית משמע דקריאת שמע של צית הכנסת היא עיקר. והא דקאמר צירושלמי למה היו קורין צצהינ' וכו' אומר ר"ת שהיו רגילין לקרות ק"ש קודם תפלתם כמו שאנו רגילין לומר אשרי תחלה ואתה ש' אינה אלא לעמוד בתפלה מתוך דברי מורה. ומכאן נראה מי שקורא ק"ש על מטתו שאין לזכך קריאת אלא פרשה ראשונה: **ל'ריתני דשחריית ברישא.** כדאשכחן צממד דכתיבי של צקר תמלה: **אי הכי סיפא דקתני שחריית ברישא.** אי אמרת בשלמא דסמיך אקרא דצשכבך א"כ אינו מקפיד קרא אלא אק"ש. אלא א"א דסמיך אקרא דצרייתו של עולם א"כ קפיד אכלל מילי א"כ סיפא דקתני וכו': **מברך שתים אפניה וכו'.** דהיינו (ירושלמי) ושצע צרכות הוי כנגד שצע ציזס הללתיך (תהלים קיט) ולא קא חשיב יראו עינינו דהויא צרכה תקנו רצנן * **כדי להמתין להצרייהם צצית הכנסת.** ודוקא צצית הכנסת שלהם שהיו עומדים צודה והם מסוככים מן המזויקים אבל צצתי כנסיות שלנו אין צריכין להמתין להצרייהם אלא צלילה: **והא קמ"ל דכפרה לא מעכבא.** וא"ת הא מנינא חדא זיימנא צמס' נגיעס (פ"ד) ומיייתי לה צהערל (דף עד): העריצ שמשו אוכל בתרומה וי"ל דרגילות של משניות לאשמועינן צקואר אף למה שמופרש כצ"ר:

לסוך ממנו מותר ומה שמשתייר ממנו לשנה הריבעית ושנה השביעית עד ערב יום טוב האחרון של פסח חייב לבערו כדכתיב בפרשת וידו בערתי הקדש מן הבית ותנא בשאר סיפיי דבי רב (שם) כי תכלה לעשר יכול בתנוכה וכו' ת"ל כי תכלה לעשר רגל שהועשרות כלין בו היו אומר זה הפסח. מכאן אמרו ערב יז"ט האחרון של פסח של רביעית של תבילת חי' בעיור ברביעית מפני מעשר עני בששלישית ובשביעית מפני מעשר עני בשששית ותניא (שם בספרי ושנה בנמש' פ"ה ט"ז) בערתי הקודש מן הבית זה מעשר שני ונעט רבעי. נתחיי ללוי זה מעשר לוי וגם נתחיי זה תרומה ותורת מעשר. לגר ליתום ולאמנה זה מעשר עני לקט שכחה ופאה וטען (שם בנשנה) במנחה ביר"ט (האחרון) היו מתורנין ואמרין עלה בגמ' דבני מערבא ויתורה ביום ראשון של פסח כדי שיהא לו לאכול בפסח ויתורה בשחרית עד כאן מצוה לאכול אלו התורות שיש במעשר ואינן בתרומה כדתנן (בבבויט פ"ב ט"ב) יש במעשר מה שאין בתרומה שהמעשר והכוכבים שטענין הבאת מקום טעונין וידו ואסורין לאונן וחייבין כביעור וכו' הרי אלו במעשר ובכוכבים מה שאין כן בתרומה ותנא בתוספתא (משע"ר שני פ"ב) נמי חומר במעשר שני שמעשר שני קונה את הקנקנים ואוסר (דמי עירובין) [דמי עירובין] וספק עירובי כל שהוא טעון חומש טעון וידו ואסור לאונן ולא הותר לאכילה אלא בפרדין ואין מדליקין בו את הני מה שאין כן בתרומה ואמרין עלה (בבבויט דף עג) דמתי' אלו אסורין לבער מהן בטומאה ואוכלן בטומאת עצמן לוקח לא קתני אלמא תני ושייר ואמרין (שם דף ע"ג) אמר ריש לקיש משום דתנן (בבבויט פ"ב ט"ב) יש במעשר מה שאין בתרומה שהמעשר והכוכבים שטענין הבאת מקום טעונין וידו ואסורין לאונן כדכתיב (ויקרא י"ב) וכל זו לא יאכל קדש וכתיב (שם) ואיש כי יאכל קדש בשגגה ובכבוד (דף י"ד) פ' שני (דברים כ"ב) רק קדשין אלו התורות (ל) והתורות שישנן בה ואינן במעשר שאם יאכלנה זו במידוי חייב מיתה בידי שמים ואם שגגה משלם קרן וחומש כדכתיב (ויקרא י"ב) ואיש כי יאכל קדש בשגגה ואפי' הכהן עצמו אם יאכלנה במידוי חייב טמא חייב מיתה כדכתיב (שם) ומתו בו כי יחללוהו ותניא (שנהדרין דף ע"ג) ואלו שהן במיתה כהן טמא שאכל תרומה שחורה כו' ואין מועיל בה פדיון כלום ואינו מוציאה מקדשתה ולא תהא מותרת לישראל לעולם אלא אסורה היא עליו מכל מקום לבד מאשת כהן ועבדיו

מאימתי פרק ראשון ברכות

מאימתי קורין וכו'. פי' רש"י ואנן היכי קרינן מצעוד יוס ואין אנו ממתניין ללאת הכוכבים כדמפרש בגמ' על כן פירש רש"י שקריאת שמע שעל המטה עיקר והוא לאחר לאת הכוכבים. והכי איתא צירושלמי אס קרא קודם לכן לא יאל' ואס כן למה אנו מתפללין קריאת שמע צצית

הכנסת כדי לעמוד בתפלה מתוך דברי מורה. תימא לפירושו והלא אין העולם רגילין לקרות סמוך להכיבה אלא פרשה ראשונה (לקמן דף ס:): ואס כן שלש פרשיות היה לו לקרות. ועוד קשה דלריך לזכך בקריאת שמע שמים לפניה ושמים לאחריה צערצית. ועוד דלומה קריאת שמע סמוך למטה אינה אלא צשציל המזויקין כדלמר צסמוך (דף ה.) ואס תלמיד חכם הוא אינו צריך. ועוד קשה דל"כ פסקינן כצבי ראשע כן לוי דלמר תפלות צלמנע תקנוס פי' צלמנע צין שני קריאת שמע צין קריאת שמע של שחרית וצין ק"ש של ערבית. ואנן קיי"ל כר' יוחנן דלמר לקמן (דף ד:): אצוה צן העולם הצא זה הסוקן אצולה של ערבית תפלה. לכן פי' ר"ת דלדרצה קריאת שמע של צית הכנסת עיקר. ואס תלמר היאך אנו קורין כל כך מצעוד יוס. ויש לומר דקיימא לן כרבי יהודה דלמר צפרק תפלת השחר (דף ע"ג). דזמן תפלת מנחה עד פלג המנחה דהיינו אחד עשר שעות פחות רציע ומיד כשילכה זמן המנחה מתחיל זמן ערבית. ואס תלמר היאך אנו מתפללין תפלת מנחה סמוך לחשכה ואפילו לאחר פלג המנחה. יש לומר דקיימא לן כרצנן דלמרי זמן תפלת המנחה עד הערב ואמרין לקמן (דף ס"ג). השאלא ללא תלמר הלכנא לא כומר ולא כמר דעצד כמר עצד ודעוד כמר עצד. מכל מקום קשה דלוי כמרי קולי דסתמן אלהדי שהיו מואזי טעס אנו מתפללין ערבית מיד לאחר פלג המנחה משום דקיימא לן דשעת המנחה כלה כדצרי צבי יהודה ומיד הוי זמן ערבית וצומן התפלה עמנה לא קיימא לן כרבי יהודה אלא כרצנן. על כן אומר ר"י דודאי קריאת שמע של צית הכנסת עיקר ואנו שמתפללין ערבית מצעוד יוס ספירא לן כגני מנאי דגמרא דלמרי משעה שקדס היום וגס משעה צצני אדס נכנסים להסצ דהיינו סעודת ע"ש והיא הימה מצעוד יוס ומלומה שעה הוי זמן תפלה. וגס ראיה (לקמן ס) דרצ

דברי מותי קורין את שמע צערבין משעה שהכהנים נכנסין לאכל בתרומתן. דקיימא לן דקריאת שמע בשעת צאת הכוכבים. ובירושלמי בתחלת ספסת חגי, הקרא קודם לכן לא יצא ידי חובתו. א"כ למה קורין אותה בבית הכנסת, אמר ר' יוסי אין קורין אותה בשלם יהיא חובה אלא כדי לעמוד בתפלה מתוך דברי מורה. לדברי ירושלמי ממתנין דברכות בקריאת שמע שעל מטתו, שנאמר אמרו ברכבכם וגו'. וקורא על מטתו פרשה שמע והיא אם שמעו ששמעו וזוהי פרשת צצית שאין זמן צצית בלילה. [ונל' אותה קריאה נאמר שאם נאסם כבינה אין מקיצינן אותה אלא בספוק ראשון כדי לקרות קריאת שמע וישנון וכו' והוכי יציאת מצרים ויברך ברכות של קריית שמע בבית הכנסת וירוצג בהן ואפי' מבעוד יום כמו שנתבאר בפרק תפלת השחר]'. גמ' תנא היכא קאי וכו'. מבייבא לן תנא היכא קאי דקתני מימתי קורין את שמע וזכוב בעיא אחורה אמי התחיל לאורי בקריה שמע של ערבית ליתני של שחרית ברישא. ומשטינן התירוהו אינא תנא קראי קאי דכתיב ודברתם בם מיכן שחייב אדם לקרא קריית שמע. ומפרש הוא קרא בשכבך ובקומן, של ערבית בשכבך (שם) [ואחר] כך של שחרית ובקומן ואיפשיטו טהרה. אי הכי סיפא דקתני וכו'. (והא) [ומתהו] אז הכי את דתני בשחרית נגני של ערבית ברישא.

—

רבינו חננאל

מתני'. מומתי קורין את שמע צערבין משעה שהכהנים נכנסין לאכל בתרומתן. דקיימא לן דקריאת שמע בשעת צאת הכוכבים. ובירושלמי בתחלת ספסת חגי, הקרא קודם לכן לא יצא ידי חובתו. א"כ למה קורין אותה בבית הכנסת, אמר ר' יוסי אין קורין אותה בשלם יהיא חובה אלא כדי לעמוד בתפלה מתוך דברי מורה. לדברי ירושלמי ממתנין דברכות בקריאת שמע שעל מטתו, שנאמר אמרו ברכבכם וגו'. וקורא על מטתו פרשה שמע והיא אם שמעו ששמעו וזוהי פרשת צצית שאין זמן צצית בלילה. [ונל' אותה קריאה נאמר שאם נאסם כבינה אין מקיצינן אותה אלא בספוק ראשון כדי לקרות קריאת שמע וישנון וכו' והוכי יציאת מצרים ויברך ברכות של קריית שמע בבית הכנסת וירוצג בהן ואפי' מבעוד יום כמו שנתבאר בפרק תפלת השחר]'. גמ' תנא היכא קאי וכו'. מבייבא לן תנא היכא קאי דקתני מימתי קורין את שמע וזכוב בעיא אחורה אמי התחיל לאורי בקריה שמע של ערבית ליתני של שחרית ברישא. ומשטינן התירוהו אינא תנא קראי קאי דכתיב ודברתם בם מיכן שחייב אדם לקרא קריית שמע. ומפרש הוא קרא בשכבך ובקומן, של ערבית בשכבך (שם) [ואחר] כך של שחרית ובקומן ואיפשיטו טהרה. אי הכי סיפא דקתני וכו'. (והא) [ומתהו] אז הכי את דתני בשחרית נגני של ערבית ברישא.

הוי מנלי של שנת צערב שנת ומסתמא גס היה קורא קריאת שמע. מכל אותן תרלוית משמע דקריאת שמע של צית הכנסת היא עיקר. והא דקאמר צירושלמי למה היו קורין צצהינ' וכו' אומר ר"ת שהיו רגילין לקרות ק"ש קודם תפלתם כמו שאנו רגילין לומר אשרי תחלה ואתה ש' אינה אלא לעמוד בתפלה מתוך דברי מורה. ומכאן נראה מי שקורא ק"ש על מטתו שאין לזכך קריאת אלא פרשה ראשונה: **ל'ריתני דשחריית ברישא.** כדאשכחן צממד דכתיבי של צקר תמלה: **אי הכי סיפא דקתני שחריית ברישא.** אי אמרת בשלמא דסמיך אקרא דצשכבך א"כ אינו מקפיד קרא אלא אק"ש. אלא א"א דסמיך אקרא דצרייתו של עולם א"כ קפיד אכלל מילי א"כ סיפא דקתני וכו': **מברך שתים אפניה וכו'.** דהיינו (ירושלמי) ושצע צרכות הוי כנגד שצע ציזס הללתיך (תהלים קיט) ולא קא חשיב יראו עינינו דהויא צרכה תקנו רצנן * **כדי להמתין להצרייהם צצית הכנסת.** ודוקא צצית הכנסת שלהם שהיו עומדים צודה והם מסוככים מן המזויקים אבל צצתי כנסיות שלנו אין צריכין להמתין להצרייהם אלא צלילה: **והא קמ"ל דכפרה לא מעכבא.** וא"ת הא מנינא חדא זיימנא צמס' נגיעס (פ"ד) ומיייתי לה צהערל (דף עד): העריצ שמשו אוכל בתרומה וי"ל דרגילות של משניות לאשמועינן צקואר אף למה שמופרש כצ"ר:

לסוך ממנו מותר ומה שמשתייר ממנו לשנה הריבעית ושנה השביעית עד ערב יום טוב האחרון של פסח חייב לבערו כדכתיב בפרשת וידו בערתי הקדש מן הבית ותנא בשאר סיפיי דבי רב (שם) כי תכלה לעשר יכול בתנוכה וכו' ת"ל כי תכלה לעשר רגל שהועשרות כלין בו היו אומר זה הפסח. מכאן אמרו ערב יז"ט האחרון של פסח של רביעית של תבילת חי' בעיור ברביעית מפני מעשר עני בששלישית ובשביעית מפני מעשר עני בשששית ותניא (שם בספרי ושנה בנמש' פ"ה ט"ז) בערתי הקודש מן הבית זה מעשר שני ונעט רבעי. נתחיי ללוי זה מעשר לוי וגם נתחיי זה תרומה ותורת מעשר. לגר ליתום ולאמנה זה מעשר עני לקט שכחה ופאה וטען (שם בנשנה) במנחה ביר"ט (האחרון) היו מתורנין ואמרין עלה בגמ' דבני מערבא ויתורה ביום ראשון של פסח כדי שיהא לו לאכול בפסח ויתורה בשחרית עד כאן מצוה לאכול אלו התורות שיש במעשר ואינן בתרומה כדתנן (בבבויט פ"ב ט"ב) יש במעשר מה שאין בתרומה שהמעשר והכוכבים שטענין הבאת מקום טעונין וידו ואסורין לאונן וחייבין כביעור וכו' הרי אלו במעשר ובכוכבים מה שאין כן בתרומה ותנא בתוספתא (משע"ר שני פ"ב) נמי חומר במעשר שני שמעשר שני קונה את הקנקנים ואוסר (דמי עירובין) [דמי עירובין] וספק עירובי כל שהוא טעון חומש טעון וידו ואסור לאונן ולא הותר לאכילה אלא בפרדין ואין מדליקין בו את הני מה שאין כן בתרומה ואמרין עלה (בבבויט דף עג) דמתי' אלו אסורין לבער מהן בטומאה ואוכלן בטומאת עצמן לוקח לא קתני אלמא תני ושייר ואמרין (שם דף ע"ג) אמר ריש לקיש משום דתנן (בבבויט פ"ב ט"ב) יש במעשר מה שאין בתרומה שהמעשר והכוכבים שטענין הבאת מקום טעונין וידו ואסורין לאונן כדכתיב (ויקרא י"ב) וכל זו לא יאכל קדש וכתיב (שם) ואיש כי יאכל קדש בשגגה ובכבוד (דף י"ד) פ' שני (דברים כ"ב) רק קדשין אלו התורות (ל) והתורות שישנן בה ואינן במעשר שאם יאכלנה זו במידוי חייב מיתה בידי שמים ואם שגגה משלם קרן וחומש כדכתיב (ויקרא י"ב) ואיש כי יאכל קדש בשגגה ואפי' הכהן עצמו אם יאכלנה במידוי חייב טמא חייב מיתה כדכתיב (שם) ומתו בו כי יחללוהו ותניא (שנהדרין דף ע"ג) ואלו שהן במיתה כהן טמא שאכל תרומה שחורה כו' ואין מועיל בה פדיון כלום ואינו מוציאה מקדשתה ולא תהא מותרת לישראל לעולם אלא אסורה היא עליו מכל מקום לבד מאשת כהן ועבדיו

לסוך ממנו מותר ומה שמשתייר ממנו לשנה הריבעית ושנה השביעית עד ערב יום טוב האחרון של פסח חייב לבערו כדכתיב בפרשת וידו בערתי הקדש מן הבית ותנא בשאר סיפיי דבי רב (שם) כי תכלה לעשר יכול בתנוכה וכו' ת"ל כי תכלה לעשר רגל שהועשרות כלין בו היו אומר זה הפסח. מכאן אמרו ערב יז"ט האחרון של פסח של רביעית של תבילת חי' בעיור ברביעית מפני מעשר עני בששלישית ובשביעית מפני מעשר עני בשששית ותניא (שם בספרי ושנה בנמש' פ"ה ט"ז) בערתי הקודש מן הבית זה מעשר שני ונעט רבעי. נתחיי ללוי זה מעשר לוי וגם נתחיי זה תרומה ותורת מעשר. לגר ליתום ולאמנה זה מעשר עני לקט שכחה ופאה וטען (שם בנשנה) במנחה ביר"ט (האחרון) היו מתורנין ואמרין עלה בגמ' דבני מערבא ויתורה ביום ראשון של פסח כדי שיהא לו לאכול בפסח ויתורה בשחרית עד כאן מצוה לאכול אלו התורות שיש במעשר ואינן בתרומה כדתנן (בבבויט פ"ב ט"ב) יש במעשר מה שאין בתרומה שהמעשר והכוכבים שטענין הבאת מקום טעונין וידו ואסורין לאונן וחייבין כביעור וכו' הרי אלו במעשר ובכוכבים מה שאין כן בתרומה ותנא בתוספתא (משע"ר שני פ"ב) נמי חומר במעשר שני שמעשר שני קונה את הקנקנים ואוסר (דמי עירובין) [דמי עירובין] וספק עירובי כל שהוא טעון חומש טעון וידו ואסור לאונן ולא הותר לאכילה אלא בפרדין ואין מדליקין בו את הני מה שאין כן בתרומה ואמרין עלה (בבבויט דף עג) דמתי' אלו אסורין לבער מהן בטומאה ואוכלן בטומאת עצמן לוקח לא קתני אלמא תני ושייר ואמרין (שם דף ע"ג) אמר ריש לקיש משום דתנן (בבבויט פ"ב ט"ב) יש במעשר מה שאין בתרומה שהמעשר והכוכבים שטענין הבאת מקום טעונין וידו ואסורין לאונן כדכתיב (ויקרא י"ב) וכל זו לא יאכל קדש וכתיב (שם) ואיש כי יאכל קדש בשגגה ובכבוד (דף י"ד) פ' שני (דברים כ"ב) רק קדשין אלו התורות (ל) והתורות שישנן בה ואינן במעשר שאם יאכלנה זו במידוי חייב מיתה בידי שמים ואם שגגה משלם קרן וחומש כדכתיב (ויקרא י"ב) ואיש כי יאכל קדש בשגגה ואפי' הכהן עצמו אם יאכלנה במידוי חייב טמא חייב מיתה כדכתיב (שם) ומתו בו כי יחללוהו ותניא (שנהדרין דף ע"ג) ואלו שהן במיתה כהן טמא שאכל תרומה שחורה כו' ואין מועיל בה פדיון כלום ואינו מוציאה מקדשתה ולא תהא מותרת לישראל לעולם אלא אסורה היא עליו מכל מקום לבד מאשת כהן ועבדיו

^[1] לפנינו היא המסורת והיא מוכתרת דברי רבינו ע"ש ועי' ספרי ראה פסוקא ע"ז לפי הגוים' הישגה גי'אל בתרומה כו'.